

Ezekben a napokban célunk: a társadalom életének normalizálása, a köztársaság helyzetének konszolidálása, a szocializmus építése a CSKP Akcióprogramjában lefektetett elvek alapján.

Tudatosítjuk, hogy ma tettekre van szükség. Arra, hogy minden ember tudásának s munkájának legjavát adva járuljon hozzá a feladatok teljesítéséhez. Szavaink, ígéretünk fedezetét munkánkkal kívánjuk és fogjuk megteremteni. Felhívjuk ezért a CSEMADOK minden tagját és minden csehszlovákiai magyart, hogy példás fegyelmezettséggel, szorgalommal és becsületes odaadással teljesítse kötelességét a társadalmi életben és a termelésben.

Egyidejűleg a cseh és a szlovák néphez fordulunk, hogy a történelmi napok tanulságainak tudatában közösen erősítsük hazánk egységét. Ezméink és céljaink közössége döntően le minden félreértés szülte válaszfalat és akadályt. A realitás az, hogy ezt az országot nemzetek és nemzetiségek lakják, építik, védik és alkotják. Közös hazánk egyforma szeretetét bizonyították az elmúlt napok. Igazságos és tényleges államjogi megoldással szilárdítsuk a cseh és szlovák nemzet és a nemzetiségek közös köztársaságát.

Éljen a szabad Szocialista Csehszlovák Köztársaság, az egyenlő jogú nemzetek és nemzetiségek közös hazája.

1968. szeptember 7.

A CSEMADOK KÖZPONTI BIZOTTSÁGA

*Új Szó, 1968. szeptember 8. 4. p.*²⁸⁹

62

Pozsony, 1968. szeptember 8. Az Új Szó tudósítása a Csemadok KB szeptember 7-i üléséről, Szabó Rezső vezető titkárnak az Elnökség tevékenységéről tartott beszámolójáról.

A HAZÁNK IRÁNTI HŰSÉGET BIZONYÍTOTTÁK AZ ELMŰLT NAPOK Ülésezik a CSEMADOK Központi Bizottsága

A CSEMADOK Központi Bizottsága Bratislavában tegnap ülésre jött össze. Az ülést *Dobos László*, a CSEMADOK országos elnöke nyitotta meg, majd *dr. Szabó Rezső* vezető titkár beszámolójára került sor. A beszámoló az időszerű kérdésekkel, elsősorban az utóbbi napokban kialakult helyzettel és az elnökség tevékenységével foglalkozott. Hangsúlyozta, a csehszlovákiai magyarság helytállt ezekben a nehéz napokban; megőrizte higgadtságát és józanságát, de egy pillanatig sem mondott le arról, hogy – a törvényesen megválasztott vezetőket támogatva – továbbhaladjon a januárban megkezdett úton, s történelmi felelősséggel építse közös, szocialista hazánkat.

A CSEMADOK Központi Bizottságának elnöksége teljes mértékben magáévá tette a párt központi bizottsága, valamint a köztársaság kormánya, ill. a szlovákiai pártkong-

289 A dokumentumot – némileg eltérő megszövegezésben – közli még Szabó Rezső: i. m. 391–392. p.

resszus következtetéseit, s mindent megtesz annak érdekében, hogy e nehéz napokban a konszolidáció útját egyengessük, s ily módon kedvező lehetőségeket teremtsünk az ország szuverenitása biztosítása számára. A moszkvai tárgyalásokból eredő feladatokat történelmi realitásként könyveli el, s legfőbb feladatának tartja, hogy a csehszlovákiai magyarság egységét megőrizve, munkával, tettekkel támogassa hazáját. (A későbbiek során a központi bizottság utólag jóváhagyta az elnökség tevékenységét, melyet, a rendkívüli helyzetben kifejtett.)

A vezető titkár beszámolója befejezéseként *Dubček elvtárs személyes üzenetét* adta át a központi bizottságnak. Dubček elvtárs háláját és köszönetét fejezte ki a csehszlovákiai magyarság helytállásáért és megfontolt magatartásáért, s biztosította a CSEMADOK Központi Bizottságát, hogy január szellemében továbbhaladunk azon az úton, mely Csehszlovákia nemzeti és nemzetiségi teljes egyenjogúságához vezet.

Az ülés a továbbiakban felhívással fordult a csehszlovákiai magyarokhoz, valamint a cseh és a szlovák néphez. (A felhívás szövegét közöljük.)²⁹⁰

A délután folyamán sor került a CSEMADOK Központi Bizottsága március 12-i határozata teljesítésének értékelésére, valamint a jelenlegi helyzetben felmerült kérdések ismertetésére. *Dr. Szabó Rezső* vezető titkár megállapította, az elnökség e határozat szellemében járt el eddig is, s tárgyalt az illetékes párt- és állami vezetőkkel. E tárgyalások közül kiemelte a *dr. Gustáv Husák* miniszterelnök-helyettessel folytatott tárgyalást, melyen kifejtették álláspontjukat, s Husák elvtárs közölte, hogy az ország föderatív elrendezésével egyidőben, tehát október 28-án sor kerül a nemzetiségeket érintő alkotmánytervény elfogadására is, majd ezt követően a nemzetiségi törvény megalkotására.

A CSEMADOK elnökségének megbízottjai tárgyalásokat folytattak O. Klokoč elvtárral, az SZNT elnökével is. E tárgyalások napirendjén a[z] SZNT kiszélesítése,²⁹¹ s ennek kapcsán a (a magyar dolgozók képviselőjében) beválasztásra kerülő szakemberek javaslatára szerepelt. (Mint tudjuk, a[z] SZNT augusztus 6-i ülésén magyar részről Dobos Lászlót, dr. Szabó Rezsőt és Cserge Károly mérnököt választották be. Négygyel kevesebbet, mint a számarány szerint ez indokolt lett volna!) Az SZNT elnökével ugyanakkor megállapodás történt a nemzetiségi titkárság – mint átmeneti szerv – felállításának kérdésében is.

A nemzetiségi kérdés rendezésével kapcsolatban annyit mondhatunk – hangsúlyozta dr. Szabó Rezső –, abba a stádiumba jutottunk, amikor minden problémát kifejtve az illetékes szervekre vár, hogy ez ügyben is döntsenek. S erre a közeli napokban sor kerül.

Az ülésen több észrevétel, javaslat hangzott el, az eddigi munkával, valamint a jövőbeli feladatokkal kapcsolatban. Az ülés napirendjén szerepel a CSEMADOK programtervezetének javaslata, melyet *Tolvaj Bertalan* elvtárs terjeszt a központi bizottság elé, s mellyel a CSEMADOK-szervezetek a küldöttválasztó gyűléseken ismerkedhetnek majd meg. Napirenden szerepel még a CSEMADOK helyi szervezetek küldöttválasztó közgyűléseinek, továbbá a rendkívüli járási konferenciák és a rendkívüli X. országos közgyűlés előkészületi terve is.

290 Lásd a 61. sz. dokumentumot.

291 Helyesen: kibővítése.

Ma a CSEMADOK Központi Bizottsága folytatja munkáját. A napirendi pontok megtárgyalásán kívül *dr. Gustáv Husák, az SZLKP Központi Bizottsága első titkára részvételére is számítanak*. A CSEMADOK Központi Bizottságának tagjai nagy érdeklődéssel várják dr. G. Husák elvtárs felszólalását.

– dz –

Új Szó, 1968. szeptember 8. 1–2. p.

63

Pozsony, 1968. szeptember 8. Gustáv Husák felszólalása a Csemadok KB ülésén, amelyben az SZLKP KB első titkára pozitívan értékeli a magyar lakosság augusztusi magatartását, és ígéretet tesz a nemzetiségi jogok alkotmányos rögzítésére.

Tisztelt Elvtársak!

Elnézésüket kérem, hogy nem szólhatok önökhöz magyarul. Fiatal éveimben nem volt lehetőségem megtanulni magyarul, később, mint diák akartam tanulni, de nem jutottam hozzá. Végül a Pankrácon²⁹² engedélyeztek nekem fél évre egy magyar tankönyvet. Olvasni kissé megtanultam, de a beszédem nem felelne meg az igényeknek, és sértené az önök anyanyelve iránti szeretetüket.

Amikor a mai ülésre való meghíváson gondolkodtam, eszembe jutottak az első köztársaság, a München előtti évek, amikor a szlovák és a magyar kommunisták közösen harcoltak a München előtti köztársaság demokratikus vívmányainak megőrzéséért, a szlovák és a magyar dolgozó nép helyzetének megjavításáért. Ezekben az években a kommunista pártban a szlovák, a magyar és a többi dolgozó együttműködése rendkívül intenzív, elvtársi és baráti volt. A körülmények véletlen összjátéka folytán, amellyel nem számoltam, az ülés kezdetén találkoztam az önök vezetőivel, s köztük volt Pospis elvtárs is Tornócról, aki 30 évvel ezelőtt azon az összejöveten elnökölt, amelyen én is felléptem. Így a 38-as évekre és az azt megelőző esztendőkre való visszaemlékezésnek ez a szimbolikája a véletlen összjátéka folytán szintén számításba jön.

Ez év kezdetén, a demokratizációs folyamatra való áttérés számos alapvető kérdés rendezésének szükségességét vetette fel az országban. Ezek az alapvető kérdések lakosságunk minden rétegét, osztályát, nemzetét és nemzeti kisebbségét érintik. Azok a problémák, amelyeket Dobos elvtárs a bevezetőben érintett, megtalálhatók pártunk akcióprogramjában, és szeretnénk ezeket fokozatosan, egymás után becsületesen megoldani. Kezdvé a gazdasági kérdésekkel, a gazdasági reform problémaival, egész társadalmunk demokratizálódásával egészen a többi kulturális, politikai és szociális kérdé-

²⁹² Pankrác – a prágai börtön megnevezése, ahol a burzsoá nacionalizmus vádjával elítélt Husák börtönbüntetésének egy idejét töltötte.